

č.j. 6462/ENV/14 - 381/630/14

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný správní orgán podle ustanovení § 5b odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), v souladu s ustanovením § 5b odst. 1 - 4 zákona a § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“),

vydává

odchylný postup pro usmrcování kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo sinensis*) při prevenci závažných škod na rybářství a za účelem ochrany (jiných) volně žijících živočichů na území Jihomoravského kraje

Předmět úpravy

Článek 1

Ministerstvo životního prostředí tímto opatřením vydaným pod č.j. 6462/ENV/14 - 381/630/14 a oznámeným veřejnou vyhláškou dne 14. 2. 2014 (dále jen „opatření obecné povahy“) **povoluje podle ustanovení § 5b odst. 1 zákona**

- a) osobám oprávněným k rybníkářství podle zvláštního zákona;¹**
- b) osobám vykonávajícím rybářské právo podle zvláštního zákona²**

při prevenci závažných škod na rybářství a za účelem ochrany (jiných) volně žijících živočichů odchylný postup od zákazu úmyslně usmrcovat jedince kormorána velkého stanoveného v § 5a odst. 1 písm. a) zákona a zákazu držet usmrcené jedince stanoveného v § 5a odst. 1 písm. d) zákona, a to za podmínek uvedených dále v tomto opatření obecné povahy.

¹ § 3 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

² § 6 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů.

Vymezení časových a místních okolností

Článek 2

Odchylný postup stanovený tímto opatřením obecné povahy lze uplatňovat **v období od 1. srpna stávajícího roku do 31. března následujícího kalendářního roku**, jestliže se ve správním obvodu místně příslušného orgánu ochrany přírody **vyskytuje alespoň jedno hejno kormorána velkého na tahu nebo při zimování, a jde-li o**

a) rybníky nebo zvláštní rybochovná zařízení podle zvláštního zákona¹ a jejich bezprostřední okolí **na území Jihomoravského kraje (včetně území CHKO Moravský kras, CHKO Pálava a CHKO Bílé Karpaty) kromě:**

- **ornitologicky významných lokalit uvedených v příloze 1 tohoto opatření,**
- **maloplošných zvláště chráněných území** (území zařazených do kategorie národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka),
- **území Národního parku Podyjí.**

Na rybnících plůdkových a násadových, kde hrozí zvýšené riziko vzniku škod, lze odchylný postup uplatňovat až **do 15. dubna** daného kalendářního roku za předpokladu, že ten kdo hodlá tento odchylný postup využívat **oznámí nejpozději do 31. 3.** daného kalendářního roku, **které z rybníků**, na nichž provozuje rybníkářství, jsou v dané sezóně **zařazeny do kategorie rybníků plůdkových a rybníků násadových.**

b) rybářské revíry podle zvláštního zákona² a jejich bezprostřední okolí **na území Jihomoravského kraje (včetně území CHKO Moravský kras, CHKO Pálava a CHKO Bílé Karpaty) kromě:**

- **maloplošných zvláště chráněných území** (území zařazených do kategorie národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka),
- **území Národního parku Podyjí.**

Článek 3

Toto opatření obecné povahy lze uplatňovat **i mimo období stanovené článkem 2 a v maloplošných zvláště chráněných územích** (s výjimkou ornitologicky významných

---

¹ § 2 písm. c) a d) zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů

² § 2 písm. e) a § 4 zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů

lokalit uvedených v příloze 1), a to **ve výjimečných případech**, kdy hrozí **bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody a nedojde k ohrožení zájmů ochrany přírody chráněných zákonem**. V takovém případě se může jednat pouze o krátkodobý, časově omezený zásah (odstřel), v konkrétních lokalitách stanovených místně příslušným orgánem ochrany přírody a provedený za podmínek stanovených v čl. 4 a 5 tohoto opatření obecné povahy.

Podmínky uplatňování odchylného postupu

Článek 4

Postup podle tohoto opatření obecné povahy při usmrcování jedinců kormorána velkého mohou uplatňovat **osoby oprávněné podle zvláštních předpisů³**, které jej provedou **lovem střílnou zbraní** v souladu se zákonem č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o myslivosti“), **a které mimo místa odpočinku kormoránů, při dobré viditelnosti a v denní dobu v souladu s § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti,**

- **jednorázově uloví maximálně 20 % přítomných jedinců** z celkového počtu kormoránů v dohledové vzdálenosti s tím, že nebude prováděn společný lov,
- **zajistí likvidaci usmrcených jedinců** kormorána velkého v souladu s požadavky zvláštních předpisů⁴ či jejich využití (konzumaci) pro vlastní potřebu nebo je poskytnutou pro účely výzkumu a vzdělávání subjektu, který disponuje příslušným povolením k jejich držení ve smyslu zákona,
- **povedou přehled** o každém provedeném usmrcení dle vzoru uvedeného v příloze č. 2 a **zajistí prohlídku** každého usmrceného jedince, zda není kroužkován - nalezené kroužky bude každý kdo bude postupovat podle tohoto opatření obecné povahy shromažďovat společně s údaji o místě a datu nálezů a
- **do 31. 12. každého roku předá** místně příslušnému orgánu ochrany přírody souhrnně **přehled o provedených odstřelech vč. nalezených ornitologických kroužků** (předávají se údaje za předchozí období dle čl. 2, případně za navazující postup na plůdkových a násadových rybnících nebo lokalitách dle čl. 3).

---

³ zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proto týraní, ve znění pozdějších předpisů

⁴ zákon č. 449/2001, o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů

Článek 5

Postupovat podle tohoto opatření obecné povahy lze pouze, pokud bylo v souladu s § 5b odst. 4 zákona místně příslušným orgánem ochrany přírody vyhlášeno, že nastaly podmínky pro uplatnění odchylného postupu, tedy nastaly okolnosti dle čl. 2 nebo hrozí bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody podle čl. 3 tohoto opatření obecné povahy.

Skutečnost, že nastaly podmínky pro uplatnění odchylného postupu, vyhlásí bezodkladně příslušný orgán ochrany přírody **formou sdělení na své úřední desce.**

Odůvodnění

Článek 6

Ustanovení § 5b odst. 1 zákona zakládá možnost povolení odchylného postupu při ochraně ptáků od ochrany (zákazů) stanovené v § 5a odst. 1 zákona a stanovuje podmínky a důvody za nichž je možné povolení vydat. Odchylný postup lze povolit, pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení (řešení s nižšími dopady, šetrnější řešení) a je zároveň dán některý z důvodů uvedených v § 5b odst. 1 zákona (zde tedy důvod prevence závažných škod na rybářství a zájem ochrany jiných volně žijících živočichů). Respektován musí být rovněž celkový cíl Směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků, tedy zachování stavu populací volně žijících ptáků (z hlediska jejich početnosti a rozšíření v rámci areálu) a vydání odchylného postupu je také podmíněno dle § 45g zákona zabezpečením ochrany (nepoškozením) evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, resp. zamezením dlouhodobého a soustavného vyrušování druhů, jež jsou jejich předměty ochrany. Týká-li se odchylný postup blíže neurčeného okruhu osob, lze jej v souladu s § 5b odst. 4 zákona při splnění stanovených podmínek povolit též opatřením obecné povahy dle § 171 a násl. správního řádu. Ministerstvo životního prostředí jako příslušný správní orgán dle uvedeného § 5b odst. 4 zákona přistoupilo k povolení odchylného postupu u kormorána velkého (od zákazů jeho jedince úmyslně usmrcovat) z následujících důvodů.

Základní východiska

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo sinensis*) je evropským druhem ptáka, u něhož došlo od konce 60. let 20. století k výraznému populačnímu nárůstu a expanzi v rámci areálu. Podle údajů Evropské agentury pro životní prostředí (EEA) došlo mezi vyhodnocovanými roky 1970 až 2006 k více než 20ti násobnému nárůstu počtu hnízdních párů a populace nadále roste (nárůst o 37% za období 2000 - 2006). Celková velikost evropské populace kormorána velkého, poddruhu *sinensis*, je nyní odhadována na více než 700 tisíc jedinců. Mezi faktory umožňující tento nárůst se nejčastěji řadí zlepšení

kvality životního prostředí (odeznění vlivu používání DDT a dalších látek i celkové zlepšení kvality vod), zvýšení úživnosti vnitrozemských a litorálních vod (zvýšení intenzity produkce akvakultury průběhu 20. stol. apod.), legislativní ochrana tohoto druhu na území většiny států Evropy a v neposlední řadě i změna klimatických podmínek a charakteristik toků (nezamrzání řek - vliv přehradních nádrží, lidských sídel, regulace a další negativní zásahy do koryt toků apod.). Na území České republiky se nenachází žádná významná hnízdní populace (hlavní hnízdiště kormorána velkého se nacházejí především na pobřeží baltského a severního moře) - v ČR hnízdí cca 350 párů a zřejmě i v souvislosti s dosud povolovaným odstřelem (byť aplikovaným mimo hnízdní dobu), zůstává tento počet dlouhodobě prakticky beze změn. Česká republika je však významnou migrační cestou pro ptáky ze severozápadní, ale částečně i severovýchodní Evropy. S ohledem na dostupnost zdrojů potravy došlo nejprve ke zvýšení počtu transmigrantů lovicích ryby na rybochovných zařízeních a postupně i k nárůstu zimujících kormoránů, kteří vyhledávají především nezamrzající řeky prakticky po celém území. Podle výsledků mezinárodního sčítání vodních ptáků dosahuje v posledních letech početnost kormorána v České republice v zimních měsících 10 000 - 15 000 jedinců a k tomu se přidává proměnlivý, avšak značný počet (tisíce až desetitisíce) jedinců na podzimním a jarním tahu. Z hlediska vlivu na rybí společenstva a výše škod na rybářství tak může docházet k postupné kumulaci dopadů i na místech s relativně nízkým aktuálním počtem zjištěných jedinců kormorána velkého. V průběhu tahu a zimování dochází ke změnám v distribuci jedinců a tažných hejn v území - pokud zamrznou stojaté vodní plochy (rybníky a jiná rybochovná zařízení), dochází k zvýšení predančního tlaku na nezamrzlých vodních tocích. Zvýšený predanční tlak kormoránů v době, kdy nezamrzlé vodní toky jsou jejich jediným možným lovištěm, se může v případě, že tyto podmínky nastanou po delší období, projevit negativně na rybích společenstvech a vést k jejich devastaci. Udává se, že jeden jedinec, v závislosti na velikosti a podmínkách, denně spotřebuje 150 - 600 g ryb (některé zdroje uvádějí až 700 g) a část ryb může být během lovu napadena, stresována a zraněna (v rámci provedených studií se počet poškozených ryb v obsádce pohyboval od 1% do 47%).

Na základě vyčíslení náhrad škod na rybách poskytovaných dle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů, po dobu, kdy byl kormorán velký zařazen mezi zvláště chráněné druhy živočichů, lze dovozovat ekonomický rozsah škod na rybářství, resp. rybochovných zařízeních – v posledních letech se jednalo o částku ve výši cca 40 mil. Kč ročně. Vzhledem ke skutečnosti, že žádost o náhradu uplatňovala pouze část subjektů, jsou souhrnné škody na rybách v rybochovných zařízeních vyšší. Dopady na jednotlivé provozovatele se sice liší (v závislosti na lokalizaci rybochovných zařízení ve vztahu k oblastem, kde dochází k nejvyšší koncentraci protahujících a zimujících kormoránů, v závislosti na druhu obsádky, meziročně v závislosti na délce trvání ledové pokrývky na rybnících a na dalších faktorech), ale v případě dlouhodobější přítomnosti kormoránů na rybochovném zařízení může v závislosti na podmínkách a druhu obsádky docházet ke

vzniku závažných škod již při nízké početnosti hejn (pod 10 jedinců). V podmínkách České republiky je s ohledem na akční rádius tažných hejn kormoránů riziko vzniku škody na většině rybochovných zařízení a téměř na všech tocích s parametry umožňujícími kormoránům lov ryb. Oblast jižní Moravy představuje jednu z nejvýznamnějších tahových zastávek vodních ptáků (a tedy i kormoránů) na území ČR a s tím souvisí také dopad na rybníční hospodaření i společenstva (především menších a středně velkých) vodních toků. Narušování skladby rybích společenstev a zastoupení jednotlivých druhů je zásadní především na technicky upravených částech toků, ve vypustných tratích vodních nádrží s ovlivněným teplotním režimem apod.

Důvody a předpoklady pro povolení odchylného postupu dle § 5b odst. 1 zákona

I. Neexistence jiného uspokojivého řešení

Na základě dosavadních zkušeností i provedených studií (včetně evropských projektů *REDCAFE: Reducing the Conflicts between Cormorants and Fisheries on a pan-European scale* a *INTERCAFE: Interdisciplinary Initiative to Reduce Pan-European Cormorant-Fisheries Conflicts*) je zřejmé, že neletální ochranná opatření jako např. použití sítí apod. je možné pouze u menších, zpravidla intenzivních rybochovných zařízení (sádky aj.) a další metody (pochůzky, akustické a vizuální plašiče) jsou rovněž využitelné jen v omezené míře (opět spíše na menších vodních plochách). Zejména akustické plašení (s použitím plynových děl apod.) může naopak představovat významnější rušivý faktor pro jiné druhy ptáků a dalších živočichů, než je běžný lov. Na vodních tocích nelze z hlediska efektivity, ceny a pracnosti neletální metody prakticky uplatnit. I přes tuto praktickou neexistenci vhodných neletálních metod, je však vhodné veškerá opatření (ať již usmrcování či plašení) doplnit prostředky ke zvýšení ochrany ryb, jako je instalace pontonových úkrytů pro ryby ve vodních nádržích (rybnících), tvorba břehových úkrytů, zachovávání litorálních porostů či zvyšování celkové morfologické pestrosti vodních toků.

II. Důvod prevence závažných škod na rybářství

Škodu v rybářství je možné vnímat ve dvou úrovních, a to jako škodu v rybníkářství či akvakultuře a škodu ve volných vodách (revírech). Přímá majetková škoda na rybách vzniká pouze při hospodaření v oblasti rybníkářství (resp. v uzavřených vodách obecně). Škodou v rybářství ve volných vodách (na vodních tocích) není samotná škoda na rybách (ty nejsou předmětem vlastnictví), ale mohou to být náklady, které poškozený ze svého majetku vynaložil zbytečně, aniž se s nimi dostavil očekávaný výsledek, či které musel použít na reparaci stavu vyvolaného škodnou událostí (marně vynaložené náklady). Takovými zbytečnými náklady mohou být např. výdaje, které subjekt rybářského práva vynaložil ze svých prostředků na doplnění stavu ryb (zarybnění) ve vodních tocích, v nichž vykonával rybářské právo, přestože mu k rybám

samotným nesvědčilo vlastnické právo (více viz rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 25 Cdo 540/2003, 25 Cdo 3206/2007 a 25 Cdo 3961/2009).

Při zohlednění základních východisek pro hodnocení důvodů pro povolení odchýlného postupu uvedených v návrhu doporučení Evropské komise „Great Cormorant: Derogations under the article 9 of the Birds Directive“ a s ohledem na výše popsany stav, tedy skutečnost, že počet tažných a zimujících kormoránů v ČR stále narůstá a oblast jižní Moravy je dlouhodobě cílem tažných hejn kormoránů, je zřejmé trvalé (dlouhodobé) riziko vzniku škod v produkčním rybářství i v rybářských revírech na území Jihomoravského kraje. Závažnost škod na rybochovných zařízeních lze pak dovozovat zejména z dosavadního rozsahu vyplácených náhrad podle zákona č. 115/2000 Sb., kdy na území Jihomoravského kraje bylo každoročně hrazeno téměř 20% celkové částky - v posledních letech to bylo okolo 6 mil. Kč ročně. Jak bylo uvedeno výše, vyplacená náhrada škod vyjadřuje jen část reálně vzniklých škod, které jsou v souhrnu vyšší.

Jak vyplývá z výše citovaných rozsudků, mohou být závažné škody (buť ne přímé majetkové) identifikovány i v případě rybářských revírů na vodních tocích. Predační tlak kormorána velkého na rybí společenstva vodních toků se významně projevuje především ve spojení se zhoršeným stavem prostředí (upravené toky s nedostatkem úkrytů, úseky pod vodními díly s pozmeněným teplotním režimem a zvýšenou koncentrací ryb apod.). Rybářské hospodaření v revírech je však ovlivňováno i tam, kde dochází k predaci citlivých a rybářsky významných druhů, jako lipan podhorní nebo pstruh potoční. V těchto případech dochází ke znehodnocení vynaloženého úsilí, případně jsou vynakládány dodatečné náklady na zarybnění a tam, kde jsou rybářské úlovky v důsledku predace kormoránem výrazně sníženy, klesá celková atraktivita z hlediska rekreačního rybolovu.

III. Zájem ochrany (jiných) volně žijících živočichů

Vzhledem k potravnímu zaměření kormorána velkého, který je prakticky striktním ichtyofágem, může dojít v důsledku predace hejny kormoránů k ohrožení jednotlivých druhů ryb (buť vzhledem k potravnímu oportunistu kormorán konzumuje nejsnáze dostupné a tedy zpravidla nejhojnější druhy) a narušení rybích společenstev. Druhotně mohou být ovlivněny potravní konkurenti kormorána, případně organismy vázané životním cyklem či jiným způsobem na ryby (např. vodní mlži). Zájem na ochraně pak spočívá především v zachování původních, přirozeně se rozmnožujících ryb ve vodních tocích a rybích společenstev, v nichž se vyskytují typické druhy ryb pro jednotlivá rybí pásma, které jsou součástí ekosystému vodního toku. U jednotlivých druhů ryb (případně jiných organismů) lze za zájem ochrany považovat především zachování zvláště chráněných a vzácných druhů, případně druhů, u nichž je narušena přirozená obnova populací (do značné míry např. u pstruha potočního) a mohlo by tak zvýšeným predacním tlakem kormorána velkého u nich dojít k výrazným ztrátám.

Dalším zájmem ochrany přírody může být ochrana těch částí vodních toků, kde predace kormoránů může nepříznivě ovlivnit stav předmětu ochrany maloplošných zvláště chráněných území nebo evropsky významných lokalit. To v případě území Jihomoravského kraje připadá v úvahu pouze ve zcela omezené míře, vzhledem ke skutečnosti, že zvláště chráněná území či EVL, jejichž předměty ochrany by mohly být predací kormorána ohroženy, jsou relativně málo zranitelná - lokality na vodních tocích mají přirozený charakter, s dostatečným množstvím úkrytů pro ryby a nízkou úspěšností lovu kormoránů.

IV. Naplnění § 45g zákona a respektování cíle Směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků

Naplnění požadavku stanoveného § 45g zákona bylo zvažováno ve vztahu k ptačím oblastem a evropsky významným lokalitám na území Jihomoravského kraje, a to především ve vztahu k těm územím, kde by odstřelem kormoránů mohlo dojít k rušení předmětů ochrany citlivých k této formě plašení (jiné dopady činnosti, kromě rušení střelbou, se vzhledem ke skutečnosti, že nepůjde o nijak soustavnou a hromadnou aktivitu, která by mohla např. poškodit biotopy, nepředpokládají). Z účinnosti tohoto opatření obecné povahy proto byly vyloučeny vybrané ornitologicky významné lokality uvedené v příloze č. 1 (mezi nimiž je řada ptačích oblastí a evropsky významných lokalit či jejich částí). Uplatňování odchylného postupu stanoveného tímto opatřením obecné povahy je rovněž omezeno v maloplošných zvláště chráněných územích, čímž je zajištěno omezení rušení v řadě dalších lokalit podstatných z hlediska ochrany dalších druhů ptáků, jež jsou předměty ochrany ptačích oblastí. Vzhledem ke skutečnosti, že na základě dlouhodobého sledování stavu vodních ptáků v Jihomoravském kraji není celkově nepříznivý vliv dosavadního odstřelu kormoránů prokazatelný (významnější je případně rušení střelbou v rámci lovu myslivecky obhospodařovaných druhů) a nepředpokládá se ani žádné skokové navýšení odstřelu (s ohledem na náročnost lovu kormorána), je uvedené územní omezení, spolu se stanoveným termínem pro uplatňování odchylného postupu v rámci kalendářního roku (převážně mimo období hnízdění) a s dalšími podmínkami stanovenými v čl. 4, možné považovat za dostatečné k vyloučení dlouhodobého a soustavného vyrušování druhů, jež jsou jejich předměty ochrany ptačích oblastí. Obdobně v případě předmětů ochrany evropsky významných lokalit, v nichž lze z hlediska rušení střelbou v okolí vodních toků a ploch považovat za nejvíce citlivý druh vydru říční - zde, kromě omezení v maloplošných chráněných územích přispěje k snížení možných dopadů také denní doba stanovená k lovu na rybnících v souladu s § 45 odst. 1 písm. m) zákona o myslivosti (tedy vyloučení lovu za noci, resp. v době hodinu po západu slunce až do hodiny před východem slunce).

Plnění cíle Směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků, tedy zachování stavu populací volně žijících ptáků (z hlediska jejich početnosti a rozšíření v rámci areálu), nebude v případě kormorána velkého tímto opatřením obecné povahy dotčeno. Stav

evropské populace kormorána je z hlediska početnosti příznivý (stále rostoucí) a ani dosavadní odstřel prováděný v jednotlivých členských státech EU trend růstu početnosti neomezil. Tento odchylný postup tedy nebude mít, za předpokladu zachování stávajících podmínek a trendu vývoje evropské populace kormorána velkého, na celkovou početnost populace zásadní dopad (to je zajištěno i stanovením 20 % početního limitu pro odstřel). Vzhledem ke skutečnosti, že odchylný postup stanovený tímto opatřením obecné povahy nezasahuje nijak zásadně do hnízdního období, nepředpokládá se také omezení hnízdního rozšíření kormorána velkého na území ČR, resp. Jihomoravského kraje, kde jsou tradiční hnízdiště situována v maloplošných zvláště chráněných územích (zejména NPR Křivé jezero) - stav druhu bude tedy zachován i z hlediska areálu jeho rozšíření.

Podmínky a okolnosti uplatňování odchylného postupu

S ohledem na požadavky kladené na obsah rozhodnutí (a tedy i opatření obecné povahy) v § 5b odst. 3 zákona, nezbytnost zajištění souladu s jinými ustanoveními zákona i jinými předpisy a zajištění plnění výše uvedeného cíle Směrnice 2009/147/ES jsou v tomto opatření obecné povahy uvedeny podmínky pro jeho uplatňování. Podle požadavků § 5b odst. 3 zákona obsahuje toto opatření následující údaje a podmínky:

- Označení druhu - tento odchylný postup se vztahuje pouze na druh kormorán velký (*Phalacrocorax carbo sinensis*).
- Množství – počet jedinců, které je možné odstřelit, je tímto odchylným postupem stanoven relativní hodnotou, konkrétně je povolena možnost odlovu maximálně 20 % jedinců z hejna, resp. v dohledové vzdálenosti z místa odstřelu. Toto množství by mělo být dostatečné k zajištění prevence vzniku závažných škod na jednotlivých lokalitách (z dosavadní zkušenosti je zřejmé, že úspěšnost odlovu nebývá vyšší než 10 % z hejna) a zároveň ve vazbě na celkový stav (nárůst) evropské populace druhu zabezpečí, že nedojde k porušení cílů Směrnice 2009/147/ES. Hranice 20 % umožňuje provést odstřel (a zaplašení) i zcela malých hejn čítajících 5 jedinců, škody způsobené nižším počtem jedinců nebo jen jednotlivě lovicími ptáky nepovedou ke vzniku závažné škody ani nepředstavují ohrožení pro ostatní volně žijící živočichy.
- Prostředky a způsob odchyty či zabíjení - vzhledem k tomu, že kormorán velký je zvěř podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, je v čl. 4 tohoto opatření obecné povahy možnost odlovu vázána na osoby oprávněné dle zákona o myslivosti a na použití střelné zbraně v souladu s tímto zákonem, který stanovuje další podrobnosti postupu (ustanovení § 45 odst. 1 zákona o myslivosti např. vymezuje zakázané způsoby lovu včetně stanovení denní doby lovu zvěře s podrobnější specifikací u vybraných druhů atp.).
- Důvody pro povolení odchylného postupu dle § 5b odst. 1 zákona - prevence závažných škod na rybářství a současně účel ochrany (jiných) volně žijících živočichů (k důvodům povolení viz výše).

- Časové okolnosti - vymezeny jsou jednak dobou platnosti tohoto opatření obecné povahy (dle čl. 7 omezena na 5 let, a to s ohledem na skutečnost, že se jedná o nově uplatněný nástroj, jehož účinnost bude nutné řádně vyhodnotit), a dále jsou ve vztahu k riziku vzniku škod vztaženy k období od začátku do konce období migrace a zimování kormoránů na našem území. Zvolen byl rozsah pokrývající úplný počátek tahu v průběhu srpna, přes celé zimní období až do konce března. Jarní tah v některých letech doznívá i v průběhu měsíce dubna kdy již plně probíhá hnízdění mnoha jiných druhů ptáků a existuje tak vysoké riziko jejich rušení. S ohledem na námítky hospodařících subjektů (Rybníkářství Pohořelice), uplatněné při projednávání návrhu tohoto opatření, byla proto umožněna aplikace odchylného postupu pouze na hospodářsky nejcitlivějších plůdkových a násadových rybnících s tím, že s ohledem na podmínky jižní Moravy, jako „nejteplejšího“ regionu ČR byla možnost zásahu omezena k 15. 4. kalendářního roku (tak aby byl rozsah rušení ostatních druhů v plné hnízdní sezóně omezen). Jednotlivé případy, kdy by bezprostředně hrozil vznik závažných škod těmito pozdně táhnoucími jedinci, však bude možné řešit postupem uvedeným v čl. 3 tohoto opatření. Specifikace denní doby v čl. 4 opatření má vazbu především na úpravu založenou zákonem o myslivosti, ale omezuje také rušení jiných živočichů a riziko záměny v případě snížené viditelnosti.
- Místní okolnosti (podmínky) uplatňování opatření obecné povahy - místní okolnosti jsou dány jednak celkovým vymezením, které je vztaženo k správnímu území, pro které je opatření vydáváno a pak specifikací k jednotlivým typům ploch (rybníky, rybářské revíry a jejich okolí) na nichž může docházet ke vzniku škod nebo dopadům predace kormorána na jiné druhy živočichů. Pro celkové vymezení území byla zvolena hranice správního obvodu Jihomoravského kraje s tím, že odchylný postup se vztahuje i na území všech chráněných krajinných oblastí t tomto území. S ohledem na potřebu zohlednit konkrétní cíle a předměty ochrany přírodně cenných území není odchylný postup vztažen na území Národního parku Podyjí a v zcela omezené míře se týká maloplošných zvláště chráněných území (tedy území řazených do kategorií národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka). Případy bezprostředně hrozících závažných škod (např. u čerstvě nasazených ryb po dobu než se v rybníku zorientují a obnoví alespoň základní ochranné chování) jsou i pro území maloplošných zvláště chráněných území řešeny v čl. 3 tohoto opatření obecné povahy. V ostatních případech je povolení odchylného postupu v těchto území případně možné individuálně v rámci standardního správního řízení o odchylném postupu dle § 5b odst. 1 zákona, které umožní posouzení konkrétní situace. Uplatňování odchylného postupu stanoveného tímto opatřením obecné povahy je z důvodu ochrany jiných druhů ptáků (omezení jejich rušení) zcela vyloučeno pouze v lokalitách uvedených v příloze č. 1 opatření, které byly vyhodnoceny na základě dosavadních poznatků příslušných orgánů ochrany přírody jako nejzásadnější z hlediska jiných druhů ptáků citlivých k rušení. Pokud by i v těchto územích bylo nezbytné povolení

odchylného postupu, lze jej po zvážení všech okolností vydat dle § 5b odst. 1 zákona.

- Kontrola - závěrečné podmínky uvedené v čl. 4 tohoto opatření obecné povahy upřesňují způsob naplnění povinnosti stanovené v § 5b odst. 5 zákona. Podle tohoto ustanovení zákona je každý, kdo uplatňuje odchylný postup povinen nahlásit příslušnému orgánu ochrany přírody vždy k 31. 12. každého roku provedené zásahy. S ohledem na vznesené námitky je předávání údajů vztaženo vždy k předchozímu období dle čl. 2, případně navazující postup na plůdkových a násadových rybnících nebo lokalitách dle čl. 3 tohoto opatření tak, aby byly souhrnně k dispozici údaje za jednu ucelenou „sezónu“ a nebyly roztržštěně vykazovány v polovině obdoba (tj. k nejpozději k 31. 12. se tedy předávají údaje za období od 1.8. předchozího roku do 31.3. daného roku s případnými údaji o postupu dle čl. 3 nebo na plůdkových a násadových rybnících). Podmínky specifikují, jaké mají být zaznamenávány údaje tak, aby bylo možné následně vyhodnocovat účinnost vydaného opatření obecné povahy a mohla být rovněž plněna reportingová povinnost vyplývající z předpisů EU. Evidence údajů je rovněž nástrojem kontroly naplňování odchylného postupu, která musí být stanovena dle § 5b odst. 3 písm. d) zákona. Za účelem efektivního využití usmrčených jedinců k vědeckým účelům by měl být každý usmrčený kormorán osobou provádějící odstřel prohlédnut, zda není kroužkován, a v případě nálezu kroužku by mělo být zajištěno předání tohoto kroužku s údaji o místě a datu nálezu příslušnému orgánu ochrany přírody (který je pak předá národnímu koordinátorovi programu sledování ptáků, jímž je Kroužkovací stanice Národního muzea). Údaje z odevzdaných kroužků poslouží k bližšímu poznání biologie druhu, zejména původu jedinců, kteří byli na území ČR odstřeleni.

Kromě uvedených podmínek je s stanoven způsob dalšího nakládání s ulovenými jedinci. Kormorán velký nepatří mezi druhy, u nichž by byla v ČR vytvořena tradice konzumace a proto je tímto opatřením obecné povahy primárně povoleno držení usmrčených jedinců za účelem jejich likvidace v souladu se zákonem o myslivosti a veterinárním zákonem (zákon č. 166/1999 Sb.). Využití pro vlastní potřebu, tedy konzumace ulovených kormoránů však není vyloučena, nicméně na další nakládání s ulovenými jedinci, jako je např. prodej apod. se již povolení nevztahuje. Kadávery usmrčených jedinců mohou také poskytnout cenné informace v rámci výzkumu a vzdělávání (např. sledování potravních preferencí, parazitologie aj.), proto je umožněno rovněž jejich předání k využití v tomto veřejném zájmu subjektům, které disponují příslušným povolením ve smyslu zákona (tzn. povolením odchylného postupu ze zákazu držení volně žijících ptáků dle § 5a odst. 1 písm. e) zákona za účelem výzkumu či vzdělávání).

Zákon v § 5b odst. 4 váže využití odchylného postupu povoleného opatřením obecné povahy na vyhlášení skutečnosti, že nastaly stanovené podmínky pro jeho uplatňování. Bez toho, aby byl tento krok místně příslušným orgánem proveden, nelze

odchylný postup uplatňovat. Vyhlášení nastalých podmínek již není samostatným správním aktem a orgán ochrany přírody jej proto provede co nejefektivnějším způsobem, kterým je v tomto případě sdělení na úřední desce (v zájmu řádného informování dotčených subjektů však může využít i další formy, zaslat jim sdělení elektronicky atp.). Příslušnými orgány ochrany přírody, jež jsou oprávněny vyhlásit, že nastaly podmínky pro uplatnění odchylného postupu dle tohoto opatření obecné povahy (a také orgány příslušné k shromažďování hlášení o uplatňování odchylného postupu) jsou jednotlivé obecní úřady obcí s rozšířenou působností, v územích zařazených do kategorie přírodní rezervace a přírodní památka Krajský úřad Jihomoravského kraje a v ostatních zvláště chráněných územích příslušné správy chráněných krajinných oblastí.

Ostatní

Povolení odchylného postupu stanovené tímto opatřením obecné povahy nenahrazuje jiná povolení či rozhodnutí potřebná podle zákona (např. tam, kde by docházelo odstřelem kormoránů k rušení jiných ptáků či zvláště chráněných druhů nebo tam, kde je nezbytné povolení k vstupu na území ZCHÚ apod.) nebo jiných právních předpisů (např. povolení dle § 39 zákona o myslivosti).

Jiné zásahy nebo činnosti zakázané dle § 5a odst. 1 zákona tímto opatřením obecné povahy neupravené, lze provádět pouze na základě povolení odchylného postupu vydaného v rámci samostatného řízení.

Rozhodnutí o odchylném postupu vydaná dosud v jednotlivých správních řízeních podle § 5b odst. 1 zákona nejsou, s ohledem na ochranu dříve nabytých práv oprávněných osob, dotčena a tyto osoby se řídí podmínkami stanovenými v příslušných rozhodnutích až do konce jejich platnosti. Následně mohou postupovat podle tohoto opatření obecné povahy.

Toto opatření se vydává s účinností do 31. 3. 2019 (tj. na 5 let s přesahem do konce tahu kormoránů v daném roce), a to s ohledem na skutečnost, že jde o nové užití tohoto nástroje a je proto nutné jej v taktu omezené době vyhodnotit a případně pro další období optimalizovat.

Vyhodnocení připomínek uplatněných k návrhu opatření obecné povahy:

Kdokoliv, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, mohl v době 15 dnů od zveřejnění návrhu opatření obecné povahy (návrh opatření byl vyvěšen na úřední desku MŽP dne 23. 9. 2013) uplatnit své připomínky (§ 172 odst. 4 správního řádu). K návrhu opatření obecné povahy byly ve stanovené lhůtě uplatněny věcně shodné připomínky (níže uvedeno meritum připomínek) **Moravského rybářského svazu, o. s.**, sídlem Soběšická 83, 614 00 Brno, **Ing. Ondřeje Klímy**, bytem Nová ves 70, 664 91 Ivančice a **Pavla Melkuse**, bytem J. Blahoslava 9, 664 91 Ivančice,

kterými se MŽP zabývalo jako podkladem pro toto opatření obecné povahy a se kterými se vypořádala následovně:

Připomínka Moravského rybářského svazu, o. s., Ing. Ondřej Klímy a Pavla Melkuse k článku 4 odst. b) opatření - požadavek na změnu časových podmínek lovu kormorána pro rybářské revíry tak, aby byly podmínky shodné pro rybářské revíry a rybníkářské subjekty, tedy ve smyslu zákona č. 449/2001Sb., o myslivosti (s odkazem na § 45 odst. 1 písm. m zákona o myslivosti).

Vypořádání:

V rámci podmínek uplatňování povolaného odchylného postupu (čl. 4 návrhu tohoto opatření), byla denní doba možného odlovu kormoránů stanovena pro rybářské revíry odlišně z toho důvodu, že revíry jsou situovány převážně na vodní toky, tedy liniové struktury procházející krajinou, na nichž se rušivý vliv odlovu může projevit s větší intenzitou než v případě rybníků. Je však zároveň skutečností, že nocoviště a místa odpočinku kormoránů jsou často situována v okolí vodních toků a k predaci ryb tak může docházet z hlediska denní doby i dříve než v případě rybníků (které jsou navíc po část roku zpravidla zamrzlé a kormoráni pak loví pouze na vodních tocích). Po zvážení rozsahu ochrany přírodně nejvzácnějších částí vodních toků formou zvláštní územní ochrany (kde se v rámci tohoto opatření obecné povahy uplatní pouze mimořádný režim podle čl. 3) je možné návrh obsažený v připomínkách akceptovat a denní dobu stanovit jednotně v návaznosti na zákon o myslivosti.

Rozhodnutí o uplatněných námitkách:

Do 30 dnů ode dne zveřejnění návrhu opatření (23. 9. 2013) mohli vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohly být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, podat proti návrhu opatření obecné povahy písemně odůvodněné námitky (§ 172 odst. 5 správního řádu). MŽP ve stanovené lhůtě k návrhu tohoto opatření obecné povahy obdrželo pouze námitky **Rybníkářství Pohořelice a.s.** se sídlem Vídeňská 717, 691 23 Pohořelice a rozhodlo o těchto námitkách následovně:

Námitka č. 1 - k článku 2, rozšířit platnost opatření obecné povahy na období od 30. dubna daného roku na rybnících plůdkových a násadových, kde hrozí zvýšené riziko vzniku škod.

rozhodnutí: námitce se vyhovuje částečně

odůvodnění: Plůdkové a násadové rybníky lze odůvodněně považovat za nejzranitelnější a to jak z hlediska rizika predace ryb (zejména u odchované násady K1 nebo K2 jde o kormoránem preferované velikosti), tak z hlediska významu těchto rybníků v celkovém systému rybníčního hospodaření. Zároveň, s ohledem na specifický způsob obhospodařování (nižší zatížení, částečné letnění při nasazování plůdku atp.), hostí tyto

rybníky zpravidla široké spektrum dalších organismů a je tedy i zájmem ochrany přírody udržet jejich stávající využití. Námitku lze tedy akceptovat, avšak vzhledem ke skutečnosti, že takový posun termínu odlovu kormoránů již významně zasáhne do hnízdního období ostatních druhů ptáků, které v podmínkách jižní Moravy začíná již v předchozích měsících (koncem února a v březnu), je přípustné prodloužení pouze do 15. dubna kalendářního roku. Případné dopady tohoto rozšíření by měly být důsledně sledovány a zohledněny v rámci vyhodnocení tohoto opatření, které bude provedeno v návaznosti na jeho 5-letou platnost.

Námitka č. 2 - zapracovat možnost uplatnění opatření obecné povahy, i mimo období stanovené v čl. 2 a v maloplošných zvláště chráněných územích (s výjimkou ornitologicky významných lokalit uvedených v příloze 1), a to ve výjimečných případech, kdy hrozí bezprostřední nebezpečí vzniku závažné škody. Povolit tak krátkodobý, časově omezený zásah (odstřel), v konkrétních lokalitách stanovený místně příslušným orgánem ochrany přírody a provedený za podmínek v čl. 4 a 5 tohoto opatření obecné povahy.

rozhodnutí: námitce se vyhovuje

odůvodnění: v zájmu sjednocení přístupu je možné tento návrh akceptovat a doplněn byl proto čl. 3 ve shodném znění s dříve vydaným opatřením obecné povahy v Jihočeském kraji. Z věcného hlediska lze souhlasit s tím, že riziko vzniku závažných škod existuje i mimo stanovené období a ve zvláště chráněných územích - tyto případy by měly však být řešeny přednostně v rámci individuálních správních řízení, umožňujících posouzení konkrétní situace. Toto opatření proto umožňuje zásah pouze v případech bezprostředně hrozící závažné škody, tedy v situacích, kdy vznik škody nebylo možné předvídat a zároveň není možné z časových důvodů provést řízení. V praxi se může jednat např. o případy, kdy se opozdí tah kormoránů a je potřeba zajištění ochrany nově nasazených ryb na konkrétní lokalitě po dobu, než se v nádrži zorientují a sníží se jejich zranitelnost atp.

Námitka č. 3 - k článku 4, zrušit povinnost hlášení počtu střelených kormoránů k 31.12. daného roku a dát pouze povinnost předání zachycených kroužků.

rozhodnutí: námitka se zamítá

odůvodnění: v čl. 4 zakotvené vedení přehledu o odlovu kormoránů a předávání informací o naplňování odchylného postupu je pouze upřesněním povinnosti stanovené § 5b odst. 5 ZOPK. I v případě, že by hlášení nebylo opatřením upřesněno, nebude tím zákonná povinnost nijak omezena. Z hlediska efektivity postupu podle opatření je specifikace obsahu hlášení potřebná. Na základě námitky však byl upraven požadavek na předávané údaje tak, aby lépe korespondoval s obdobím stanoveným v čl. 2 tohoto opatření - předávání údajů je po úpravě vztaženo vždy k předchozímu období dle čl. 2, případně navazující postup na plůdkových a násadových rybnících nebo lokalitách dle čl. 3 tohoto opatření tak, aby byly souhrnně k dispozici údaje za jednu ucelenou „sezónu“ a nebyly roztříštěně vykazovány v polovině období (tj. k nejpozději k 31. 12. se tedy předávají údaje

za období od 1.8. předchozího roku do 31.3. daného roku s případnými údaji o postupu dle čl. 3 nebo na plůdkových a násadových rybnících).

Námitka č. 4 - k článku 5, upravit velikost denní potřeby ryb na hodnotu 500-600g na den a tuto hodnotu násobit koeficientem 1,25, který by pokrýval sekundární škody na obsádce způsobené jejím zraňováním a dlouhodobým stresováním.

rozhodnutí: námitce se vyhovuje částečně

odůvodnění: údaj o denní spotřebě ryb kormoránem je v odůvodnění uveden pouze pro dokreslení predačního tlaku a možného rozsahu škod. Použita byla střední hodnota, nicméně uvést je možné celý rozsah zjištěný v rámci dosud provedených studií. Obdobně v případě sekundárních škod je možné odůvodnění doplnit o jejich podrobnější specifikaci. V námitce uvedený koeficient 1,25 je ovšem určitou arbitrárně stanovenou hodnotou využívanou v některých posudcích pro účely náhrady škod, ale pro účely tohoto opatření a dokreslení rozsahu škod v jeho odůvodnění je účelnější tyto sekundární škody popsat nebo také uvést jejich zjištěný interval.

Námitka č. 5 - k článku 2, zapracovat povinnost bezodkladného uveřejnění vyhlášení podmínek pro uplatnění odchylného postupu na úřední desce.

rozhodnutí: námitce se vyhovuje

odůvodnění: navržená formulace již byla uplatněna v dříve přijatém opatření obecné povahy pro Jihočeský kraj a lze ji akceptovat.

Námitka č. 6 - k příloze č. 1, redukovat seznam bezzásahových zón pro kormorána vzhledem k velikosti rybničního fondu na územní kraje, tj. vypustit rybníky č. 12, 13, 14, 15 a 16.

rozhodnutí: námitce se vyhovuje částečně

odůvodnění: Po detailním posouzení podkladů týkajících se výskytu vzácných a k rušení citlivých druhů ptáků i v minulosti povolovaného odlovu kormoránů a údajů o rybářském využití jednotlivých rybníků byla z přílohy č. 1 vyňata lokalita Šibeník. V případě Pouzdřanského rybníka byl text v příloze upraven tak, aby byl umožněn odlov kormoránů z hráze. Lov v celé ploše rybníka či po jeho obvodu by s ohledem na pravidelné hnízdění řady zvláště chráněných druhů, jako je chřástal vodní, zrzohlávka rudozobá či potápka malá i s ohledem na přítomnost dalších druhů (kvakoš noční a další druhy zaletující na lokalitu a potravou apod.), byl příliš závažným rušivým faktorem. Z obdobných důvodů byly v příloze č. 1 ponechány rybníky Šibeník a Horní a dolní Mušlovský, které představují zcela ornitologicky výjimečné lokality s prokázaným hnízděním druhů, jako je kriticky ohrožený bukáček malý, bukač velký a volavka červená (na Mušlovských rybnících) či silně ohrožený chřástal vodní, sýkořice vousatá a další. Tyto lokality jsou významné také z hlediska přítomnosti dalších druhů v mimohnízdním období (výskyt kvakoše nočního,

tahová zastávka orlovce říčního, čírek nebo vlhy pestré aj.). Případné povolení odchýlného postupu k prevenci škod působených kormoránem velkým by na těchto lokalitách (obecně na lokalitách zařazených v příloze č. 1 tohoto opatření obecné povahy) mělo být řešeno individuálně s přihlédnutím právě k uvedeným přírodním hodnotám a forma opatření obecné povahy není pro tyto specifické případy adekvátní.

Platnost a účinnost

Článek 7

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti v souladu s ustanovením § 173 odst.1 správního řádu patnáctým dnem po dni vyvěšení veřejné vyhlášky, kterým bylo oznámeno a pozbývá platnosti dnem 31. 3. 2019.

Poučení

Článek 8

Do opatření obecné povahy a jeho odůvodnění může podle § 173 odst. 1 správního řádu každý nahlédnout u správního orgánu, který opatření obecné povahy vydal.

Proti opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 2 správního řádu podat opravný prostředek.

Ve Praze dne 14. 2. 2014

.....

Mgr. Veronika Vilímková

*ředitelka odboru ochrany
a implementace mezinárodních závazků*

Seznam příloh, které jsou nedílnou součástí tohoto opatření obecné povahy:

1. Seznam ornitologicky významných lokalit, na které se dle čl. 2 písm. a) opatření obecné povahy nevztahuje odchylný postup
2. Vzor záznamů o odlovu a usmrcení

Příloha č. 1 - Seznam ornitologicky významných lokalit, na které se dle čl. 2 písm. a) opatření obecné povahy nevztahuje odchylný postup

1. Ptačí oblast Soutok – Tvrdonicko
2. Ptačí oblast Bzenecká Doubrava – Strážnické Pomoraví
3. EVL Niva Dyje
4. EVL Vrbovecký rybník
5. EVL Úvaly
6. řeka Dyje od hráze Znojenské přehrady po hranici s Rakouskem (v k. ú. Dyjákovice)
7. řeka Dyje od silničního mostu v Drnholci po Horní nádrž VDNM
8. řeka Morava od mostu Rohatec po vtok Salajky (Staré Moravy) pod Hodonínem
9. Mlýnský náhon Rajhrad - Vojkovice
10. Miroslavský rybník
11. Suchohrdelský rybník (Suchohrdly u Miroslavi)
12. Litobratřický Prostřední a Dolní rybník
13. Pouzdřanský rybník (kromě odlovu z hráze, který lze za podmínek stanovených tímto opatřením provádět)
14. Nový rybník
15. Horní a Dolní Mušlovský rybník